

Bijlage II

A. Voortgang aanbevelingen van de commissie De Wit I

Aanbeveling	Stand van zaken voortgang
1. Informatievoorziening macro-economische risico's	Aan deze aanbeveling wordt voldaan. De Tweede Kamer is in 2013 nog door het CPB en DNB geïnformeerd over de macro-economische risico's voor het financiële stelsel (Kamerstukken II, 2012/13, 33283 nr. 3 en 4). Op donderdag 27 juni 2013 heeft de vaste commissie voor Financiën een openbaar gesprek gevoerd met vertegenwoordigers van het CPB en DNB over dit onderwerp (Kamerstukken II, 2012/13, 33283 nr. 5). Tot slot heeft de Tweede Kamer verslagen ontvangen van de twee bijeenkomsten van het Financieel Stabiliteitscomité (Kamerstukken II, 2012/13, 32013 nr. 32 en Kamerstukken II, 2012/13, 32545 nr. 15).
2. Zorgdragen voor naleving Code Banken	De in 2010 ingestelde Monitoring Commissie Code Banken heeft in totaal vier rapportages uitgebracht. Zij heeft daarin verslag gedaan van haar bevindingen met betrekking tot de implementatie van de Code Banken en de naleving van de daarin opgenomen principes. De laatste rapportage heeft de Kamer bij brief van 22 januari 2013 ontvangen (Kamerstukken II 2012/2013, 32 013, nr. 28). De NVB werkt momenteel aan een vernieuwde Code Banken en is voornemens een nieuwe onafhankelijke monitoringcommissie in te richten die zal toezien op de naleving van de principes uit de nieuwe Code Banken.
3. Aanvulling en aanscherping Code banken met betrekking tot risicomanagement	In januari 2013 heeft de Tweede Kamer de eindrapportage van de Commissie Code Banken ontvangen (Kamerstukken II, 2012/13, 32013 nr. 28). Uit de eindrapportage blijkt dat banken het onderwerp risicomanagement hoog op de agenda hebben staan: bij bijna alle onderzochte banken zijn risicocommissies actief en is vooruitgang geboekt bij het verbeteren van hun risicomanagement. Op 22 maart 2013 heeft de Monitoringscommissie haar aanbevelingen voor aanpassing van de Code Banken gepubliceerd. Daarin heeft zij expliciet aandacht besteed aan het risicomanagement van banken. Aanbeveling is de Code aan te vullen met waarborgen voor adequaat risicomanagement, waarbij een holistische aanpak centraal staat. De NVB werkt momenteel aan een vernieuwde Code Banken en is voornemens een nieuwe onafhankelijke monitoringcommissie in te richten die zal toezien op de naleving van

	<p>de principes uit de nieuwe Code Banken.</p> <p>Ook het toezicht op het risicomanagement van banken is de laatste jaren versterkt. Internationale regels en principes zijn aangevuld en aangescherpt en in het toezicht van DNB is meer focus op het risicomanagement en de rol van internal audit daarbij. Voorbeelden van de verstevigde aandacht van toezicht op risicomanagement zijn de zogenaamde themaonderzoeken op dit terrein. In 2012 heeft DNB een themaonderzoek uitgevoerd naar de interne audit-functie van banken, waarbij onder andere is gekeken naar de positie van de interne audit-functie en het mandaat ten aanzien van risicomanagement. In 2013 zijn onderzoeken gedaan naar o.a. de financiering van commercieel vastgoed en beheersing van het renterisico. Dit jaar staan diverse onderzoeken naar risk governance (aan de hand van bijvoorbeeld compliance, de treasury en interne controle functie) en naar derivatenposities en balansmanagement op de rol.</p>
<p>4. Aanvulling en aanscherping Code Banken met betrekking tot beloningsbeleid</p>	<p>Op 22 maart 2013 heeft de Monitoring Commissie Code Banken haar aanbevelingen over de toekomst van de Code Banken gepubliceerd. Een van deze aanbevelingen is het vastleggen van kernprincipes van een beloningsbeleid dat wordt gekenmerkt door een goede balans, zowel intern als extern, waarbij de verwachtingen van de verschillende stakeholders in ogenschouw worden genomen. De NVB werkt momenteel aan een vernieuwde Code Banken en is voornemens een nieuwe onafhankelijke monitoringcommissie in te richten die zal toezien op de naleving van de principes uit de nieuwe Code Banken.</p> <p>Hiernaast zal naar verwachting per 1 januari 2015 de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen in werking treden. Het kabinet beoogt met de introductie van dit wetsvoorstel de reeds bestaande maatregelen te harmoniseren en aan te scherpen en tevens nieuwe maatregelen te introduceren, zoals een bonusplafond van 20%.</p>
<p>5. Beloningsbeperkingen bij staatsteun</p>	<p>Deze aanbeveling is afgerond. Het bonusverbod bij staatssteun is op 20 juni 2012 in werking getreden (Stb 2012, 265).</p>
<p>6. Versterking raad van commissarissen</p>	<p>Deze aanbeveling is afgerond. Middels de wet Introductie van de geschiktheidseis voor commissarissen (Stb. 2012, 7 en 23) is de deskundigheidseis vervangen door een (ruimere) geschiktheidseis en is de doelgroep die onder de geschiktheidseis valt verbreed tot de raad van commissarissen.</p>

<p>7. Cultuur- en gedragsverandering in de financiële sector noodzakelijk</p>	<p>Per 1 januari 2013 dienen - kort gezegd - bestuurders en commissarissen van financiële ondernemingen een eed of belofte af te leggen (Stb. 2012, 678). Verder wordt in het wetsvoorstel Financiële Markten 2015 voorgesteld om de eed of belofte uit te breiden naar bepaalde medewerkers. Dit wetsvoorstel zal naar verwachting in april 2014 aan de Tweede Kamer worden aangeboden. Daarnaast werkt de sector zelf aan een verdere cultuur- en gedragsverandering. Zo werken de banken aan een maatschappelijk statuut, een vernieuwde code banken en aan gedragsregels met daaraan gekoppeld een systeem van tuchtrecht.</p>
<p>8. Code(s) voor andere financiële instellingen wenselijk</p>	<p>Deze aanbeveling is afgerond. De Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid hebben samen de Code Pensioenfondsen opgesteld. Ook het Verbond van Verzekeraars heeft in 2013 n.a.v. de laatste rapportage van de Monitoring Commissie Governance Principes Verzekeraars (Kamerstukken II 2012/2013, 32 013, nr. 28) een nieuwe versie van de Governance Principes Verzekeraars opgesteld. Verder is het Verbond van Verzekeraars voornemens een nieuwe onafhankelijke monitoringcommissie in te richten die zal toezien op de naleving van de principes uit de nieuwe Governance Principes Verzekeraars.</p>
<p>9. Verantwoord aandeelhouderschap</p>	<p>In de brief van 25 november 2013 (Kamerstukken 32 013, nr. 40) is laatstelijk ingegaan op loyaliteitsdividend voor aandeelhouders. Bij de behandeling van de begroting heeft de Minister-President een brief van de ministers van Financiën en Veiligheid en Justitie toegezegd waarin de voor- en nadelen van loyaliteits aandelen nogmaals worden benoemd. Ik zal de komende tijd opnieuw verkennen of het aanbieden van loyaliteitsdividend leidt tot voldoende interesse om een goede opbrengst bij de verkoop van ABN Amro te realiseren en of hierdoor interesse van beleggers mogelijk wordt geschaad. De Kamer wordt hierover in de eerste helft van 2015 geïnformeerd.</p>
<p>10. Regelgeving bij voorkeur mondiaal of Europees, indien nodig en mogelijk nationaal</p>	<p>Bij regulering van de financiële sector heeft een Europese en mondiale aanpak mijn voorkeur. Op deze manier is het waarborgen van de stabiliteit van het Nederlandse financiële stelsel het beste gediend en dit komt ook het gelijke speelveld ten goede. Nederland zit hier in diverse Europese en internationale fora niet op haar handen, maar draagt hier juist significant aan bij. Ik verwijs hiervoor ook naar de stand van zaken bij aanbeveling 19 over de oprichting van de Bankenunie. Wanneer een gewenste aanpassing in mondiaal of Europees verband niet of onvoldoende kan worden gerealiseerd, zal ik ook op nationaal niveau wet- en</p>

	regelgeving ontwikkelen. De Interventiewet is hiervan een goed voorbeeld.
11. Geleidelijke verhoging minimum kapitaaleisen met cyclusreserve	Op 1 januari 2014 is het nieuwe Europese kapitaaleisenraamwerk CRD-IV (bestaande uit een richtlijn en een verordening) in werking getreden. Deze bevat fors hogere kapitaaleisen voor banken en beleggingsondernemingen. In Nederland is de implementatiewet CRD-IV op 22 januari jl. naar de Kamer verzonden. Onderdeel van de CRD-IV implementatiewet is een anticyclische buffer die instellingen verplicht tijdens perioden met bovengemiddelde kredietgroei een buffer op te bouwen. Deze buffer is maximaal 2,5% van de risicogewogen activa. De toezichthouder kan in bijzondere economische omstandigheden een hogere buffer opleggen.
12. Afstand nutsbankactiviteiten en zakenbankactiviteiten binnen een instelling	De Commissie Structuur Nederlandse banken heeft in juni 2013 over dit vraagstuk gerapporteerd. Zij heeft ter zake aanbevolen het voorstel van de commissie-Liikanen over te nemen om (kort gezegd) handelsactiviteiten binnen een bank apart te zetten indien deze een bepaalde omvang overschrijden. Een richtlijnvoorstel van de Europese Commissie als follow-up van het Liikanen-voorstel wordt op korte termijn verwacht.
13. Beoordeling financiële stabiliteit bij overnames en fusies	De Commissie heeft een evaluatie van de richtlijn gekwalificeerde deelnemingen in financiële instellingen (Antonveneta richtlijn) gestart. Zoals aan de Tweede Kamer toegelicht, heeft Nederland bij de Commissie ervoor gepleit om ook macroprudentiële toetsingscriteria op te nemen in de richtlijn, ter beoordeling van een geplande deelneming. Het is nog onbekend wat de verdere loop van het evaluatieproces zal zijn en wat de Commissie voor ogen heeft.
14. Uitbreiding interventie-instrumentarium ('interventieladder')	Nog steeds sta ik uit praktische overwegingen een gefaseerde uitwerking voor van deze aanbeveling. De eerste fase betrof de op 13 juni 2012 in werking getreden Wet bijzondere maatregelen financiële ondernemingen (Stb. 2012, 241) en is dus afgerond. In de vorige stand van zaken is aangegeven dat in de tweede fase de vormgeving van de interventieladder en de versterking van de aanwijzingsbevoegdheid en de stille curator centraal staan, waarbij ook de ontwikkelingen ten aanzien van de richtlijn voor herstel en afwikkeling van banken en beleggingsondernemingen van belang zijn. Eind december 2013 is een politiek akkoord bereikt tussen de Raad en het Europees Parlement over deze richtlijn. In de richtlijn worden globaal drie fasen onderscheiden: een voorbereidende fase, een vroegtijdige interventiefase en een resolutiefase. Tevens zijn in de richtlijn bevoegdheden voor de autoriteiten opgenomen om banken tot corrigerende acties te verplichten of om een tijdelijke beheerder (gelijkend op een stille curator) aan te

	<p>stellen. Voor zover de vormgeving van de interventieladder, de versterking van de aanwijzingsbevoegdheid en de stille curator in de richtlijn zijn opgenomen, zullen deze uiteraard worden geïmplementeerd in de Nederlandse wet.</p>
<p>15. Europees depositogarantiestelsel met risicogerelateerde, ex ante financiering</p>	<p>In december hebben de Raad, het EP en de EC een triloogakkoord bereikt over de wijziging van de richtlijn inzake Depositogarantiestelsels (DGSD). Met deze wijziging wordt de regelgeving voor nationale depositogarantiestelsels voor een groot deel geharmoniseerd. Belangrijk onderdeel van de herziene richtlijn is de verplichting om nationaal een ex ante gefinancierd DGS-fonds te hebben. Naar verwachting treedt de richtlijn in februari 2014 in werking. Volgend uit de richtlijn moeten lidstaten 1 jaar na inwerkingtreding van de DGSD de richtlijn nationaal geïmplementeerd hebben. Een Europees DGS vormt voorsnog geen onderdeel van de Europese plannen voor een bankenunie.</p>
<p>16. Bankenheffing</p>	<p>De Wet bankenbelasting is sinds 1 oktober 2012 van kracht. In de loop van dit jaar (nadat de hoogte van de ex ante DGS-heffing bekend is) zal het kabinet een onderzoek naar de cumulatieve impact van de heffingen instellen (met speciale aandacht voor de kredietverlening).</p>
<p>17. Verzwaarde parlementaire controle op de hervorming van de financiële sector</p>	<p>Deze aanbeveling richt zich tot de Kamer. Waar wet- en regelgeving een uitwerking is van specifieke aanbevelingen van de commissie De Wit, expliciteer ik dit in de toelichting bij wet- en regelgeving en in de jaarlijkse wetgevingsbrieven financiële markten. Nationale wet- en regelgeving op het terrein van de financiële markten wordt zo veel mogelijk opgenomen in de jaarlijkse (pakketten van) wetgeving op het terrein van de financiële markten die op vaste momenten bij de Tweede Kamer worden ingediend. Ook in de toelichting bij die wetgeving wordt duidelijk aangegeven wanneer een voorstel een uitwerking betreft van een aanbeveling. Momenteel is een vijfde wetgevingspakket in voorbereiding, dat naar verwachting in april bij de Tweede Kamer zal worden ingediend.</p>
<p>18. Transparantie van buitenparlementaire beïnvloeding en lobbyactiviteiten</p>	<p>Ook deze aanbeveling richt zich tot de Kamer. Teneinde een bijdrage te leveren de transparantie van het beleids- en wetgevingsproces te vergroten, de publieke participatie te verbeteren en een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van regelgeving, wordt veel regelgeving op het terrein van de financiële markten openbaar geconsulteerd via het internet. Voor zover partijen daar geen bezwaar tegen maken, worden de reacties die in dat verband worden gegeven openbaar gemaakt. Het resultaat van de consultatie en de eventuele verwerking daarvan in het</p>

	conceptwetsvoorstel wordt in de memorie van toelichting bij het conceptvoorstel beschreven.
19. Toezicht op Europees niveau versterken	<p>Begin november 2013 is de Verordening inzake het Europees toezichtmechanisme (Single Supervisory Mechanism, SSM) in werking getreden. Thans treft de Europese Centrale Bank (ECB) voorbereidingen om daadwerkelijk toezicht op Europees niveau te gaan houden (naar verwachting in november 2014). Dit betreft een deel van de uitwerking van de oproep van de Europese Raad van 18 oktober 2012 om toe te werken naar een geïntegreerd financieel raamwerk ('bankenunie'). Effectief Europees banktoezicht is als voorwaarde gesteld aan directe steunverlening aan banken via het ESM. Door directe bankensteun vanuit het ESM te verlenen, drukken de financiële problemen van banken in mindere mate op de kredietwaardigheid van een enkele overheid.</p> <p>Naast het SSM is ook het Europese resolutiemechanisme (Single Resolution Mechanism, SRM) onderdeel van de bankenunie. De Ecofin Raad heeft op 18 december jl. een Raadsakkoord bereikt over het voorstel van de Europese Commissie voor oprichting van het SRM. Conform de oproep van de Europese Raad d.d. 13 december 2012 wordt ernaar gestreefd om voor het einde van de legislatuur van het huidige EP een triloogakkoord te bereiken. Concreet ziet het akkoord op een voorstel voor een verordening waarbij er een Europese resolutieautoriteit wordt opgericht die op het Europese niveau een centrale rol zal innemen met betrekking tot resolutieprocessen in de aan de bankenunie deelnemende lidstaten. Daarnaast heeft de Raad besloten tot een intergouvernementeel akkoord tussen de aan het SRM deelnemende lidstaten waarin de werking van het Europese resolutiefonds wordt vastgelegd.</p>
20. Meer transparantie in de uitvoering van het toezicht	<p>In lijn met de aanbeveling van de Commissie de Wit heeft Nederland met succes bepleit dat er in het CRD IV-voorstel een bepaling is opgenomen die een verruiming van het vertrouwelijkheidsregime behelst. Hierin wordt bepaald dat - onder voorwaarden en met de nodige waarborgen omkleed - een Parlementaire Enquêtecommissie en de Algemene Rekenkamer vertrouwelijk kunnen kennisnemen van toezichtinformatie. CRD-IV is inmiddels definitief vastgesteld en wordt momenteel geïmplementeerd in Nederlandse wet- en regelgeving. Het wetsvoorstel waarin de toegang voor Parlementaire Enquêtecommissies wordt geregeld is op 22 januari jl. aan de Kamer aangeboden. Het wetsvoorstel waarin de toegang voor de</p>

	Algemene Rekenkamer wordt geregeld is ook in behandeling bij de Tweede Kamer.
21. Nauwere samenwerking toezichthouders en ombudsman financiële dienstverlening	Deze aanbeveling is afgerond. In de eerste helft van 2011 is een verkenning uitgevoerd naar een mogelijke publiekrechtelijke status van het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid), waarover de Kamer bij brief van 30 juni 2011 (Kamerstukken II 2010/11, 31 980, nr. 52) is geïnformeerd. In een Algemeen Overleg van 1 december 2011 is over deze brief gesproken en is de Kamer akkoord gegaan met het voorstel van private vormgeving van Kifid met publiekrechtelijke waarborgen. Het Kifid heeft haar statuten en bedrijfsvoering dienovereenkomstig aangepast. In het Wijzigingsbesluit financiële markten 2013 zijn de noodzakelijke wijzigingen in de regelgeving voor de nieuwe vormgeving opgenomen. Hierin is o.a. opgenomen dat de geschilleninstantie aan de Autoriteit Financiële Markten en De Nederlandsche Bank de informatie zal verstrekken die zij nodig hebben voor de uitoefening van diens in de wet omschreven taken. De aangepaste regelgeving is op 1 januari 2013 in werking getreden.
22. Toezicht op buiten toezicht vallende instellingen en markten	<p>a. EMIR is op 16 augustus 2012 in werking getreden en zal gefaseerd van kracht worden. EMIR regelt dat OTC-derivatentransacties aan centrale handelsregisters worden gerapporteerd en zoveel mogelijk via centrale tegenpartijen worden gecleard (genetteerd). De Kamer van Koophandel zal in dit verband in Nederland Legal Entity Identifiers (LEIs) uitgeven en beheren, waarbij elke partij die in OTC-derivaten handelt een uniek nummer krijgt toebedeeld. Hiermee neemt de transparantie bij deze transacties toe.</p> <p>b. De richtlijn die verplichtingen opstelt voor beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen (AIFMD) is op 22 juli 2013 in werking getreden. Deze richtlijn ziet op alle beheerders van beleggingsinstellingen, voor zover het geen instellingen voor collectieve belegging in effecten betreft, zoals hedgefondsen en private equityfondsen. Het betreft zowel gedragstoezicht (onder andere transparantie-eisen) als prudentieel toezicht (onder andere vermogenseisen).</p> <p>c. Op wereldwijd niveau is de Financial Stability Board (FSB) zeer actief op het gebied van schaduwbankieren. De FSB doet beleidsaanbevelingen, die op Europees niveau in concrete beleidsmaatregelen worden uitgewerkt. Zo heeft de Europese Commissie op 4 september 2013 een mededeling gepubliceerd betreffende schaduwbankieren. In deze mededeling wordt een overzicht gegeven van alle initiatieven die de Europese</p>

	<p>Commissie reeds heeft ondernomen op dit gebied (o.a. richtlijn kapitaaleisen, solvabiliteit II), alsmede nieuw aangekondigde maatregelen (zoals de LEI, transparantie bij effectenfinancieringstransacties). In dit kader heeft de Europese Commissie gelijktijdig een voorstel voor een verordening betreffende geldmarktfondsen gepubliceerd. Met dit voorstel is de Commissie voornemens om de macroprudentiële risico's die samenhangen met de activiteiten van geldmarktfondsen (zoals een investor run) te beperken en het niveau van beleggersbescherming te verhogen.</p>
<p>23. Toezicht en handhavinginstrumenten verbeteren</p>	<p>Deze aanbeveling is afgerond. Per 1 januari 2013 zijn de regels omtrent het productontwikkelingsproces in werking getreden. Financiële ondernemingen, waaronder banken en verzekeraars, dienen te beschikken over maatregelen en procedures die waarborgen dat bij de ontwikkeling van een financieel product een belangenafweging wordt gemaakt, waarin op een evenwichtige manier rekening wordt gehouden met de belangen van de consument, cliënt, of begunstigde van het financieel product. De AFM is belast met het toezicht en kan ingrijpen indien blijkt dat het klantbelang bij de ontwikkeling van het product onvoldoende in ogenschouw is genomen.</p> <p>Met de inwerkingtreding van het Europese kapitaaleisenraamwerk CRD-IV per 1 januari 2014 heeft DNB de beschikking over meer instrumenten om macroprudentiële risico's te adresseren. Onderdeel hiervan zijn de anticyclische buffer (verwezen wordt naar de reactie bij aanbeveling 11) en de systeembuffer. Ook wordt macroprudentieel beleid in Nederland nader vormgeven in het Financieel Stabiliteitscomité. Zie hiervoor ook de reactie bij aanbeveling 1.</p> <p>Onderdeel van de verbetering van de microprudentiële eisen vormen nieuwe liquiditeitsratio's die het Bazelse Comité heeft voorgesteld en die zijn overgenomen in het Europese kapitaaleisenraamwerk CRD-IV. Dit raamwerk bevat twee liquiditeitsratio's, namelijk de liquidity coverage ratio (de LCR) en de net stable funding ratio (NSFR). Deze dienen de komende jaren ingefaseerd te worden zodat deze per 2019 volledig in werking treden. DNB gaf recentelijk aan dat Nederlandse banken gemiddeld gesproken al bijna voldoen aan deze eisen. Zie pagina's 4-5 van: http://www.dnb.nl/binaries/Rapport%20bazel_tcm46-290487.pdf</p> <p>Het CRD-IV voorstel houdt tevens uitbreiding van het toezicht op de governance van instellingen in alsmede een uniforme set administratieve sancties die aan toezichthouders ter beschikking moet staan.</p>

<p>24. Vergroten reikwijdte toezicht: optrekken financiële grens vergunningsplicht</p>	<p>Deze aanbeveling is afgerond. Per 1 januari 2012 is de verdubbeling van de 50.000 euro grens voor de vergunningplicht van aanbieders van beleggingsobjecten, aanbieders van deelnemingsrechten in beleggingsinstellingen en de prospectusplicht gerealiseerd. Het wetsvoorstel ter implementatie van de herziene Prospectusrichtlijn, waarin de verdubbeling van de grens van de prospectusplicht wordt doorgetrokken naar enkele daarmee samenhangende transparantievereisten, is op 1 juli 2012 in werking getreden.</p>
<p>25. Interne verbetering van de toezichthouders</p>	<p>DNB werkt met ingang van 2012 met een vernieuwde toezichtaanpak: FOCUS!¹ Hierover is ook in de 2e voortgangsrapportage inzake de 27 aanbevelingen van de commissie De Wit gerapporteerd (Kamerstukken II 2011/12, 31980, nr. 72). In 2013 is de toezichtaanpak verder verbeterd op basis van de eerste gebruikservaringen. Deze verbeteringen hadden onder meer betrekking op aanscherping van de beoordelingskaders, verbetering van de risicoregisters en ontwikkeling van hulpmiddelen bij risicomitigatie. Voor verdere borging en verbetering van de kwaliteit van Focus! ligt het accent in 2014 in belangrijke mate bij effectmetingen [bron: ZBO-begroting DNB 2014]. Voorts is het wetsvoorstel waarin de toegang voor de Algemene Rekenkamer wordt geregeld tot toezichtvertrouwelijke informatie van de toezichthouders in behandeling bij de Tweede Kamer.</p>
<p>26. Aansprakelijkheid toezichthouders aanpassen</p>	<p>Deze aanbeveling is afgerond. De Wet aansprakelijkheidsbeperking DNB en AFM en bonusverbod staatsgesteunde ondernemingen is met ingang van 1 juli 2012 in werking getreden (Stb. 2012, 265 en 289).</p>
<p>27. Verbetering taak van accountants</p>	<p>Op 1 januari 2013 is de nieuwe Wet op het accountantsberoep in werking getreden. Over de op 30 november 2011 gepresenteerde voorstellen voor een verordening en richtlijn op het terrein van accountancy van de Europese Commissie, is in december 2013 een akkoord bereikt tussen de Raad, het Europees Parlement en de Europese Commissie. De formele besluitvorming voor definitieve vaststelling van de nieuwe Europese regels in de Raad en het Europees Parlement wordt in de komende maanden verwacht. In mijn brief van 2 april 2012 betreffende het definitieve kabinetsstandpunt op de voorstellen van de Europese Commissie heb ik aangegeven dat accountants in de controleverklaring en de daarop toelichtende paragrafen nadrukkelijker zouden</p>

¹ www.dnb.nl/binaries/Focus_tcm46-271614.pdf

	moeten ingaan op zaken die in het controleproces aan de orde komen. Verder stuur ik u binnenkort mijn reactie op de aangehouden motie van het lid Nijboer aangaande de aan de accountantsverklaring te stellen eisen en de signaleringsfunctie van de accountant.
--	---

B. Voortgang aangenomen moties

Motie n.a.v. De Wit (31 980)	Stand van zaken uitvoering
<p>Nr. 19. <i>Gesprekken met NVB aangaan om voorstellen te bezien om spaargeld uit DGS geen risico te laten lopen door zakenbankactiviteiten.</i></p>	<p>De Commissie Structuur Nederlandse banken heeft in juni 2013 over dit vraagstuk gerapporteerd. Zij heeft ter zake aanbevolen het voorstel van de commissie-Liikanen over te nemen om (kort gezegd) handelsactiviteiten binnen een bank apart te zetten indien deze een bepaalde omvang overschrijden. Een richtlijnvoorstel van Europese Commissie als follow-up op het Liikanen voorstel wordt op korte termijn verwacht.</p>
<p>Nr. 20. <i>Actieve inzet herziening strikte geheimhoudingsplicht.</i></p>	<p>In lijn met de aanbeveling van de Commissie de Wit heeft Nederland met succes bepleit dat er in het CRD IV-voorstel een bepaling is opgenomen die een verruiming van het vertrouwelijkheidregime behelst. Hierin wordt bepaald dat - onder voorwaarden en met de nodige waarborgen omkleed - een Parlementaire Enquêtecommissie en de Algemene Rekenkamer vertrouwelijk kunnen kennisnemen van toezichtinformatie. CRD-IV is inmiddels definitief vastgesteld en wordt momenteel geïmplementeerd in Nederlandse wet- en regelgeving. Het wetsvoorstel waarin de toegang voor Parlementaire Enquêtecommissies wordt geregeld is op 22 januari jl. aan de Kamer aangeboden. Het wetsvoorstel waarin de toegang voor de Algemene Rekenkamer wordt geregeld is ook in behandeling bij de Tweede Kamer.</p>
<p>Nr. 22. <i>Als naleving van de beloningbepalingen uit de Code Banken onvoldoende is en de toezichthouders niet hebben ingegrepen dan maatregelen overwegen en TK informeren.</i></p>	<p>Op 22 maart 2013 heeft de Monitoring Commissie Code Banken haar aanbevelingen over de toekomst van de Code Banken gepubliceerd. Een van deze aanbevelingen is het vastleggen van kernprincipes van een beloningsbeleid dat wordt gekenmerkt door een goede balans, zowel intern als extern, waarbij de verwachtingen van de verschillende stakeholders in ogenschouw worden genomen. De NVB werkt momenteel aan een vernieuwde Code Banken en is voornemens een nieuwe onafhankelijke monitoringcommissie in te richten die zal toezien op de naleving van de principes uit de nieuwe Code Banken.</p> <p>Hiernaast zal naar verwachting per 1 januari 2015 de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen in werking treden. Het kabinet beoogt met de introductie van dit wetsvoorstel de reeds bestaande maatregelen te harmoniseren en aan te</p>

	<p>scherpen en tevens nieuwe maatregelen te introduceren, zoals een bonusplafond van 20%.</p>
<p>Nr. 24. <i>Passende maatregelen treffen zodat banken de Code Banken kunnen aanvullen en de Kamer voor september 2011 informeren over de implementatie van deze maatregelen.</i></p>	<p>Deze motie is afgerond. De motie is nadrukkelijk onder de aandacht gebracht van de NVB. Zie het overzicht bij Kamerstukken II, 2011-2012, 31980, nr. 55.</p>
<p>Nr. 25. <i>Voor 1 mei 2011 met concrete voorstellen te komen waarbij voorstellen worden gedaan om aandeelhouders langere tijd aan een vennootschap te kunnen binden.</i></p>	<p>In de brief van 25 november 2013 (Kamerstukken 32 013, nr. 40) is laatstelijk ingegaan op loyaliteitsdividend voor aandeelhouders. Bij de behandeling van de begroting heeft de Minister-President een brief van de ministers van Financiën en Veiligheid en Justitie toegezegd waarin de voor- en nadelen van loyaliteits aandelen nogmaals worden benoemd. Ik zal de komende tijd opnieuw verkennen of het aanbieden van loyaliteitsdividend leidt tot voldoende interesse om een goede opbrengst bij de verkoop van ABN Amro te realiseren en of hierdoor interesse van beleggers mogelijk wordt geschaad. De Kamer wordt hierover in de eerste helft van 2015 geïnformeerd.</p>
<p>Nr. 26. <i>Voorbereiding wetgeving om bepalingen uit de Code Banken indien mogelijk op zeer korte termijn wettelijk te kunnen verankeren wanneer onvoldoende is voldaan aan aanbeveling 2 van cie. De Wit.</i></p>	<p>Deze motie is afgerond. De motie is nadrukkelijk onder de aandacht gebracht van de NVB. Zie het overzicht bij Kamerstukken II, 2011-2012, 31980, nr. 55.</p>
<p>Nr. 27. <i>Jaarlijkse rapportage door CPB en DNB gezamenlijk.</i></p>	<p>Aan deze motie wordt voldaan. De Tweede Kamer is in 2013 nog door het CPB en DNB geïnformeerd over de macro-economische risico's voor het financiële stelsel (Kamerstukken II, 2012/13, 33283 nr. 3 en 4). Op donderdag 27 juni 2013 heeft de vaste commissie voor Financiën een openbaar gesprek gevoerd met vertegenwoordigers van het CPB en DNB over dit onderwerp (Kamerstukken II, 2012/13, 33283 nr. 5). Tot slot heeft de Tweede Kamer verslagen ontvangen van de twee bijeenkomsten van het Financieel Stabiliteitscomité (Kamerstukken II, 2012/13, 32013 nr. 32 en Kamerstukken II, 2012/13, 32545 nr. 15).</p>
<p>Nr. 28. <i>Zorgen dat nummerportabiliteit zo snel mogelijk wordt ingevoerd en de Kamer voor het zomerreces informeren over de stappen die hiertoe worden genomen.</i></p>	<p>Nederland heeft het punt van nummerportabiliteit herhaaldelijk onder de aandacht gebracht in Europa. Zo is het o.a. in de Payments Committee van 31 maart 2011 onder de aandacht gebracht. Hiernaast is in de Kabinetsreactie, die op 7 maart 2012 naar de Kamer is gestuurd, op het groenboek over betalingsverkeer getiteld "Naar een geïntegreerde Europese markt voor kaart- internet- en mobiele</p>

	<p>betalingen" ook aangegeven dat Nederland de voordelen van nummerportabiliteit voor het voetlicht wil brengen. Hierin wordt gesteld dat Nederland begrijpt dat dit een verandering van de rekeningnummersystematiek met zich mee zal brengen en dat dit alleen in Europees verband kan worden geïntroduceerd. Daarom is daar dan ook aangegeven dat Nederland het op prijs stelt als de Europese Commissie zal kijken welke mogelijkheden hiervoor op termijn bestaan.</p> <p>Tenslotte is de Kamer middels een brief van 9 februari 2012 op de hoogte gebracht van het evaluatierapport over de overstapservice die het veranderen van de betaalrekening ondersteunt. Uit de evaluatie blijkt dat gebruikers van de overstapservice positief zijn over deze service. Ik heb met interesse en tevredenheid kennis genomen van de conclusies van het evaluatierapport. Zoals in de brief van 5 juli 2011 is toegelicht, is het voor banken lastig op korte termijn nummerportabiliteit in te voeren. Daarom is het belangrijk dat de overstapservice door gebruikers zo positief wordt beoordeeld.</p> <p>Zoals eerder opgemerkt, heeft Nederland op beleidsmatig niveau de wens om onderzoek te doen naar de mogelijkheden om nummerportabiliteit in te voeren al op Europees niveau ingebracht. Nederland zal dit punt op Europees niveau waar dat past, telkens blijven inbrengen.</p>
<p>Nr. 30. <i>Alle bonussen bij staatsgesteunde instellingen vanaf 2008 eenmalig tegen 100% belasten, of aftrek totale bonusbedrag in de vennootschapsbelasting weigeren.</i></p>	<p>Deze motie is afgerond. Het bonusverbod bij staatssteun is op 20 juni 2012 in werking getreden (Stb 2012, 265).</p>
<p>Nr. 33. <i>Oproep financiële instellingen om gedragscodes op te stellen.</i></p>	<p>Deze motie is afgerond. De Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid hebben samen de Code Pensioenfondsen opgesteld. De code bevat bepalingen over het functioneren van de verschillende bestuurlijke organen binnen een pensioenfonds en gaat ook uitgebreid in op daaraan gekoppelde thema's als benoemingen en zittingstermijnen. Onderwerpen als integraal risicomanagement, beloningen, diversiteit en verantwoord beleggen komen ook aan bod. Partijen beogen met de code de verhoudingen binnen het pensioenfonds en de communicatie met de belanghebbenden transparanter te maken en bij te dragen aan het versterken van 'goed pensioenfondsbestuur'.</p> <p>Ook het Verbond van Verzekeraars heeft in 2013 n.a.v. de laatste rapportage van</p>

	de Monitoring Commissie Governance Principes Verzekeraars (Kamerstukken II 2012/2013, 32 013, nr. 28) een nieuwe versie van de Governance Principes Verzekeraars opgesteld. Deze versie is sinds 1 juli 2013 van toepassing op het Verbond van Verzekeraars en al zijn leden en is ten opzichte van de vorige versie uitgebreid met principes 1.2 (Verantwoording Code) en principe 7 (Naleving wet- en regelgeving). Verder is het Verbond van Verzekeraars voornemens een nieuwe onafhankelijke monitoringcommissie in te richten die zal toezien op de naleving van de principes uit de nieuwe Governance Principes Verzekeraars.
Nr. 34. <i>Halfjaarlijkse voortgangsrapportage aan de Kamer over de implementatie van de aanbevelingen van de commissie De Wit.</i>	De eerste voortgangsrapportage heb ik op 20 oktober 2011 aan uw Kamer gestuurd, als onderdeel van de beleids- en wetgevingsbrief op het terrein van de financiële markten. ² De tweede voortgangsrapportage over de implementatie van de aanbevelingen van de commissie De Wit is op 29 mei 2012 aan uw Kamer gezonden. ³ In deze rapportage was aangekondigd dat de Kamer voortaan een voortgangsrapportage over de aanbevelingen zou ontvangen in de jaarlijkse reactie op de wetgevingsbrieven van DNB en AFM. De derde voortgangsrapportage heeft u op 18 september 2012 ontvangen, als onderdeel van de wetgevingsbrief op het terrein van de financiële markten. ⁴ De vierde voortgangsrapportage treft u bij deze aan.
Nr. 35. <i>Creëren van wettelijke bevoegdheid voor de AFM voor toezicht op het beleid inzake de ontwikkeling van financiële producten.</i>	Deze motie is afgerond. Per 1 januari 2013 zijn de regels omtrent het productontwikkelingsproces in werking getreden. Financiële ondernemingen, waaronder banken en verzekeraars, dienen te beschikken over maatregelen en procedures die waarborgen dat bij de ontwikkeling van een financieel product een belangenafweging wordt gemaakt, waarin op een evenwichtige manier rekening wordt gehouden met de belangen van de consument, cliënt, of begunstigde van het financieel product. De AFM is belast met het toezicht en kan ingrijpen indien blijkt dat het klantbelang bij de ontwikkeling van het product onvoldoende in ogenschouw is genomen.
Nr. 37. <i>Wettelijke verankering van de koppeling van de bankierseed aan de geschiktheids- en betrouwbaarheidstoetsing van DNB.</i>	Deze motie is afgerond. Per 1 januari 2013 dienen degenen die onder de geschiktheidstoetsing van DNB en de AFM vallen (kort gezegd bestuurders en commissarissen van financiële ondernemingen) een eed of belofte af te leggen (Stb. 2012, 678).

² Kamerstukken II 2011/12, 31 980, nr. 55.

³ Kamerstukken II, 2011/12, 31 980, nr. 72, bijlage.

⁴ Kamerstukken II 2012/13, 32545, nr. 10, bijlage.

C. Voortgang Actieplan financiële sector

Actie	Stand van zaken voortgang
1. Crisisinterventiewetsvoorstel: verbetering interventie-instrumentarium DNB/overheid bij banken in serieuze problemen	Dit punt is afgerond. De Wet bijzondere maatregelen financiële ondernemingen is op 25 mei 2012 in werking getreden (Stb. 2012, 241).
2. Invoering bankenheffing voor depositogarantiefonds	In december 2013 heeft de Raad een triloogakkoord bereikt met het EP en de EC over de wijziging van de richtlijn inzake depositogarantiestelsels. Naar aanleiding hiervan zal bekeken worden in hoeverre de wijziging van het besluit Bijzondere prudentiële maatregelen, beleggerscompensatie en depositogarantie Wft en het Besluit prudentiële regels Wft in verband met de wijziging van de financiering van het depositogarantiestelsel, die in maart 2012 is voorgelegd aan beide Kamers der Staten-Generaal, herzien moet worden. Inwerkingtreding is voorzien in 2015.
3. Invoering bankenbelasting	De Wet bankenbelasting is sinds 1 oktober 2012 van kracht. In de loop van dit jaar (nadat de hoogte van de ex ante DGS-heffing bekend is) zal het kabinet een onderzoek naar de cumulatieve impact van de heffingen instellen (met speciale aandacht voor de kredietverlening).
4. Verankering bankierseed	Dit punt is afgerond. Per 1 januari 2013 dienen degenen die onder de geschiktheidstoetsing van DNB en de AFM vallen (kort gezegd bestuurders en commissarissen van financiële ondernemingen) een eed of belofte af te leggen (Stb. 2012, 678).
5. Beperking aansprakelijkheid DNB/AFM	Dit punt is afgerond. De Wet aansprakelijkheidsbeperking DNB en AFM en bonusverbod staatsgesteunde ondernemingen is met ingang van 1 juli 2012 in werking getreden (Stb. 2012, 265 en 289).

6. Herziening bekostigingssystematiek	Dit punt is afgerond. De Wet bekostiging financieel toezicht is op 1 januari 2013 in werking getreden.
7. Verbetering geschiktheid-/betrouwbaarheidstoets	Dit punt is afgerond. Middels de wet Introductie van de geschiktheidseis voor commissarissen (Stb. 2012, 7 en 23) is de deskundigheidseis vervangen door een (ruimere) geschiktheidseis en is de doelgroep die onder de geschiktheidseis valt verbreed tot de raad van commissarissen.
8. Aanscherping ken-uw-klant procedures	Dit punt is afgerond. Aanscherpingen van de ken-uw-klant procedures maken sinds 1 januari 2013 deel uit van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme. De aanscherpingen behelzen onder meer dat instellingen moeten letten op zogenoemde stroman constructies: bekend is dat criminelen voor het witwassen van geld vaak derden inzetten als "stromannen". Verder is verduidelijkt dat het land van vestiging van een cliënt aanleiding kan zijn voor verscherpt cliëntenonderzoek. Daarbij gaat het met name om landen waar wetgeving of toezicht inzake witwassen en financieren van terrorisme ontbreekt.
9. Verbeteren vakbekwaamheid in de financiële dienstverlening	Met ingang van 1 januari 2014 zijn de vakbekwaamheidseisen aangescherpt: - Iedere persoon die zich binnen de financiële onderneming bezig houdt met adviseren moet over een diploma beschikken. - In de Permanente Educatie komt meer nadruk te liggen op het continu actueel houden van kennis. De financiële onderneming borgt dit in zijn bedrijfsvoeringmodel. Periodiek (eens per 3 jaar) wordt deze kennis getoetst. - Wft- en PE-examens zijn afkomstig uit een centrale examenvragendatabase, onder toezicht van het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening. Op deze manier kan een uniforme examenkwaliteit worden gegarandeerd. - De modulestructuur is aangepast zodat deze beter aansluit op de adviesvragen die adviseurs krijgen en op hun beroepspraktijk.
10. Provisieverbod beleggingsondernemingen	Dit punt is afgerond. Het provisieverbod voor beleggingsondernemingen is met ingang van 1 januari 2014 in werking getreden (Stb. 2013, 537).

D. Advies van de commissie DSB Bank (de commissie Scheltema) strafbaarstelling om strafbaarstelling oproep tot bankrun te onderzoeken.

Met de brief van 23 december 2010 heeft de minister van Veiligheid en Justitie – mede namens de minister van Financiën – aangegeven dat er een wetsvoorstel zal worden voorbereid dat zal voorzien in een strafbaarstelling oproep tot bankrun.

De commissie Scheltema heeft de aanbeveling gedaan om te onderzoeken of het mogelijk zou zijn het oproepen tot een bankrun strafbaar te stellen. Het vorige kabinet heeft in reactie op de aanbeveling aangegeven dit te willen onderzoeken en heeft daartoe een concept-wetsvoorstel opgesteld dat echter de nodige kritiek oproep. Zo was de vraag of de strafbaarstelling zich niet onbedoeld zou uitstrekken tot legitieme berichtgeving over een mogelijk faillissement van een bank. De commissie Scheltema had zelf reeds aangegeven dat het uitermate moeilijk zou zijn om tot een evenwichtige strafbepaling te komen. De Ministers van Veiligheid en Justitie en van Financiën hebben intussen besloten het voornemen van een wetsvoorstel niet door te zetten.